

2. Digitális Esélyegyenlőség Konferencia

Összefoglalás, Vélemény, Utóirat

*Megőrizni a múlt értékeit,
alkalmazkodni a jelenhez, befolyásolni a jövőt...*

Neumann 40

Képes születésnapi megemlékezés a 9–11. oldalon

**Békés
karácsonyt
és
örömben
gazdag,
boldog
új esztendőt
kívánunk!**

Köszönet

Köszönjük minden kedves Tagtársunknak, aki 2007. évi személyi jövedelemadója 1%-át Társaságunk számára ajánlotta fel.

Az APEH értesítése szerint ez az összeg idén 206 883 Ft.

Az összeget tehetséggondozásra, illetve az esélyegyenlőség program-

jának megvalósítására használtuk fel.

Bízunk benne, hogy tagtársaink részéről a szakmai-társadalmi elkötelezettség céljaink iránt a jövőben is változatlan marad.

Ennek tudatában folytatjuk tovább az informatikai szakmáért, és az információs társadalomért vállalt feladataink teljesítését.

(A szerk.)

A tartalomból

Digitális Esélyegyenlőség
2 – 8. oldal

A 40. születésnap
9 – 11. oldal

ECDL
12. oldal

Biztonságos e-útlevelet
13. oldal

Fejreállt mondatok
15. oldal

Értesítjük kedves Tagtársainkat, Partnereinket és Ügyfeleinket, hogy az NJSZT titkársága december 22-től január 4-ig zárva tart. Nyitás: 2009. január 5-én.

2. Digitális Esélyegyenlőség-Konferencia

Teltházaz érdeklődés mellett sikeresen zajlott le a 2. Digitális Esélyegyenlőség konferencia 2008. november 7-én, a Gellért Szállóban.

A konferencia ötletgazdája, szervezője és lebonyolítója, a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság célja a gazdag programmal az elmúlt évhez hasonlóan az információs társadalom helyzetének értékelése, a szakma, a civil szféra és a politika összehangolt cselekvésének támogatása, új lehetőségek, perspektívák bemutatása volt, ezzel is felhívva a figyelmet az információs társadalom megszilárdításának haladéktalan szükségességére. Az előadók – köztük neves társadalomtudósok, informatikai és oktatási szakemberek, valamint politikusok – zömében nem éppen hurrá-optimizmusuknak adtak hangot, sőt, többen kifejezetten vészharangot kongattak. Mindez azt igazolja, hogy komoly létjogosultsága van és „hiánypótló” az NJSZT Digitális Esélyegyenlőség programja, amellyel a társadalom széles rétegeinek érdekeit képviseli, és a digitális szakadék egy nekifutással történő átlugrását szorgalmazza olyan konkrét cselekvési programmal, amellyel lehetővé válhat, hogy Magyarország két-három éven belül a digitális írástudók országává váljon.

A konferencián került sor az idei NJSZT-díjak, illetve „Az év informatikai újságírója” díjak ünnepélyes átadására is.

Az előadások és a konferenciázáró ke-rekasztal-beszélgetés archívuma megtekinthető a <http://njszt.kekalma.hu>

címen, a Kékalma Stúdió jóvoltából. Az előadások prezentációi megtalálhatók a <http://de.njszt.hu/rendezvenyek/de2> portálon. Az eseményről hírt adott többek közt az MTV, az ATV, a Prím Online, illetve számos helyi és országos érdeklőségű médium is, az IT Business pedig e témáról közölt cikket Félíg telt pohár címmel.

A konferencia fővédnökségét *Pálinkás József*, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke vállalta, fő-támogató a Vodafone Magyarország Kft., médiapartner az IT-Business és a Prim Online, szakmai partner az ITTK volt.

A konferencián a nyitóelőadást *Alföldi István*, a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság ügyvezető igazgatója tartotta, aki röviden összefoglalta az NJSZT számára kiemeltnek tekintett DE! programmal kapcsolatos társasági tevékenységeket és eredményeket. A feladatok között felsorolta a különböző anyagok (ÚMFT, NROP, EKOP, TÁMOP, TIOP), kormányzati kezdeményezések véleményezését, hazai együttműködések összehangban Európával, valamint előadások, fórumok tartását és médiakapcsolatokat, az ECDL, ECDL Select, TITAN, e-ügyintézés, e-VITA, hálÓRA magyar! programok sikeres megvalósításának támogatását. Utalt rá, hogy az Európai Unió az EU információs társadalom politikájának egyik „tartóoszlopaként” ismert e-Inclusion programjának célkitűzéseit (infokommunikációs technológiai szemlélettel

legyőzni, ellensúlyozni a társadalmi, gazdasági egyenlőtlenségeket, kirekesztést), az NJSZT messzemenően magáénak vallja. A hazai megvalósításról szólva, *Alföldi István* megállapította: jó dolog, hogy a témában ötpárti politikai egyetértés van, kialakult a kormányzati munkamegosztás, vannak már sikeres akciók, „ezeknek” szóló részeredmények, ám az átütő, komoly siker, a DE! program „milliósitása” még várat magára. Eközben a programban érdekelt erőforrások szétforgácsoltak. Szorgalmazta ezért a megoldásra hivatottak közötti mielőbbi alkotó párbeszédet. Ugyanennek a véleményének adott hangot a záró kerekasztal-beszélgetésen. (*Lásd a keretes írást.*)

A „WiFi Falu” nevű kezdeményezés eredményeiről, tanulságairól *Nyíró András* beszélt. 2008 júliusától összesen 102 BAZ, illetve Szabolcs-Szatmár megyei hátrányos helyzetű településen indították el a felújított linuxos számítógépeket és vezetékek nélküli internetet magába foglaló programot. Az érdeklődés és megelégedettség magas foka miatt is az illetékeseknek az a szándéka, hogy a többi hátrányos helyzetű település támogatására egy országos szociális internet szolgáltatást hozzanak létre.

A konferencián hat kategóriában összesen 14 személyt díjaztak. Életműdíjat kapott *dr. Pompéry Béla*, *Sántáné Tóth Edit* és *Géczy László*. Kiemelkedő eredményéért és a számítógép-tudomány hazai elterjesztésében kifejtett munkájáért *Láng András*, *Szeredi Péter* és *Z. Karvalics László* Neumann-díjban részesült. A számítógép-tudományban, annak alkalmazásában elért eredményéért *Járai Antal*, valamint *Tikk Domonkos* kapta meg idén a Kalmár-díjat. *Rozgonyi-Borus Ferenc*, illetve *Nedeczky Veronika* a számítástechnika eredményes oktatásáért és a számítástechnikai kultúra terjesztéséért Tarján-díjban részesültek. Kimagasló szakmai alkotó és publikációs tevékenységéért *Balogh Pétert* Kemény-díjjal jutalmazták.

Az Év Informatikai Újságírója 2008 díjat kapott az „írott média” kategóriában *Mallász Judit* (IT Business), a „tartalomszolgáltatás” kategóriában *Gerényi Gábor* (Index.hu), „online” kategóriában pedig *Vértés János* (Adverticum, Prím Online).

Hozzászólás

a 2. Digitális Esélyegyenlőség Konferencia kerekasztal-beszélgetéséhez

„Nagyon konkrét leszek. Azt kérem, erősítsék meg, hogy valóban elég világosan fogalmazzuk meg azokat a célokat és tevékenységeket, amelyekben úgy érezzük, hogy helyt tudunk állni. Úgy gondoljuk, hogy ezeket a tevékenységeket elég átlátható módon végezzük, éppen ezért feltételezzük, hogy ahogyan mi szeretnénk a siker érdekében együttműködni másokkal, úgy mások is szeretnék együttműködni velünk. Csakhogy sok esetben nem látjuk ennek a szándéknak a valós megnyilvánulását, és ez azért baj, mert közösen megvalósítandó célokról van szó.

Az előadásomban első helyre tettem bizonyos anyagok véleményezését. Most Bódi Gábor elmondta, hogy milyen kormányzati anyagok készülnek, milyen szervezeti formák vannak – hozzá kell tennem, hogy valamennyi anyagot véleményeztük. Volt, amit hónapokkal ezelőtt, ám egyetlen betűnyi visszhang sem jött a véleményünkre. Még annyi sem, hogy köszönjük! Nem állítom, hogy tévedhetetlenek vagyunk, de javaslatainkat a nagy egész, a kormányzati programok megvalósításához tesszük. Meggyőződésem, hogy valamiféle visszacsatolásnak mégiscsak kellene lennie. Ezt az érintetteknek minden alkalommal el szoktam mondani, most elmondom nyilvánosan is: igenis lehetséges lenne az együttműködés még ebben a nagyon komplex, összetett szervezeti rendszerben is.

Még 2006-ban megfogalmaztunk egy három éves tervet, ez – természetesen azóta számos új elemmel bővítetten – kint van a honlapunkon. Ebből teljesen egyértelműen kiderül, hogy melyek azok az alapvető célok, amelyben úgy gondoljuk, hogy nemcsak igénymegfogalmazóként, hanem teljesítőként is helyt tudunk állni, és amelyekre vonatkozóan komoly referenciánk is van.

Mondok egy-két példát. Az egyik a digitális írástudás. Ez a legegyszerűbb, legáttekinthetőbb ügy. Különböző szintjei vannak – az egyszerű internet-használattól a már jól ismert ECDL-ig. Mi számokat is mondtunk: teljes körű számítógépes tudásra ma Magyarországon legalább 600-800 ezer embernek van szüksége. Jelenleg 350 ezernél tartunk. Fogjunk össze annak érdekében, hogy minél hamarabb eljussunk ahhoz a 600-800 ezerhez, akiknek a közreműködése nélkül nem lesz se IT mentorálás, se e-tanácsadás, se e-befogadás, se semmi, és főleg nem lesz elektronikus ügyintézés! Hiszen ha a háttérintézményekben sem képesek az emberek arra, hogy konstruktívan tudják használni a számítógépet, akkor ez a dolog nem fog működni!

És itt gyakorlatilag láthatatlan falakba ütközünk. Hangsúlyozom, látható fal nincs. Soha senki nem mondta, hogy ez rossz. Valami ellenérzést kiváltunk vele, de nem tudjuk pontosan, hogy miért. Nem kapunk visszajelzést,

amikor azt mondjuk, hogy 3 év alatt meg lehet oldani, hogy az alapvető ismeretek 3 millió emberhez eljussanak (nem tízmillióhoz, hiszen azt mi is tudjuk, hogy az lehetetlen). Hárommillió emberhez azonban biztosan el lehet juttatni azt az elemi szintű tudást, amivel konstruktívan, motiváltan – és itt a motivációt nagyon hangsúlyoznám – tud bekapcsolódni az információs társadalom működésébe, tud igényt támasztani, meg tudja mondani a kormányzatnak (pl. az elektronikus kormányzatnak, miniszterelnöki hivatalnak), hogy az ügyfélkapu pl. miért nem jó úgy, ahogy van, mit kellene tenni ahhoz, hogy jó legyen. Mondok egy konkrét példát. Valahol egyszer leírták – szándékosan nem akarom az anyagot megnevezni – hogy el kellene gondolkodni az elektronikus aláíráson, ami valóban szükséges ahhoz, hogy ügyeinket elektronikus úton intézhessük, és ne csak az utálatos adóval lehessen foglalkozni. Egy másik anyagban ezt egy jó gondolatnak tartották, azzal, hogy érdemes végiggondolni, hogy 2012-re, az akkori újszülöttek számára ez vajon megvalósítható-e. Ezek után feltettem a kérdést: vajon miért pont 2012-től, miért nem 2020-tól vagy akár már holnaptól? A kérdésre máig nem érkezett válasz. Nyilván fog érkezni, csak az átfutási idő hosszú, de ezzel megint csak azt szerettem volna érzékelteni, hogy ezek nagyon egyszerű és konkrét dolgok.

Nagyon jó, hogy van Nettekész, nagyon jó, hogy van e-magyarország pont. Azt gondoljuk, hogy minden kezdeményezésnek helye van, nem vagyunk olyan gazdagok, hogy egy-egy kezdeményezést figyelmen kívül hagyjunk. De akkor fel kell tennem a kérdést, vajon hogyan lehetséges az, hogy immár egy éve nem tud döntés születni arról, hogy miképpen lehet felhasználni a Szociális és Munkaügyi Minisztériumban kompetencia alapú képzésre rendelkezésre álló tizenmilliárd forintot?

Ez a pénz arra persze nem elegendő, hogy az egész ország számára biztosítsa a digitális esélyegyenlőséget, de ha figyelembe vesszük, hogy az informatikai kormánybiztos kezében vélhetően ennek a pénznek vagy pénzügyi lehetőségnek csupán a töredéke van, akkor nyilvánvaló, hogy nagyságrendekkel több embert lehetne bekapcsol-

ni a képzésekbe, hogy ha ebben a do-
logban döntés születne.

Egyszerűen, amikor elhangzik az az igen emelkedett mondat, hogy együtt kell működniük a kormányzat, a politika, a gazdasági élet és civil szervezetek képviselőinek, akkor ezt mi abszolút komolyan vesszük. A meglepetés mindig akkor ér, amikor azt látjuk, hogy az együttműködés már az egyes blokkokon belül megszakad, időnként hiúságból vagy rosszul fel-fogott pillanatnyi érdekből: nos, ezeket dolgokat lehetne a legegyszerűbben elkerülni! Persze a civil szervezetek sem kivételek ez alól, és én

szívesen veszem az összes olyan kritikát, ami a civil szervezetek nem megfelelő együttműködését hozza fel példaként arra, hogy bizonyos ügyek miért nem valósulhatnak meg.

Befejezésül még egyszer szeretném megismételni: jó volna, ha mindenki látná és tudná a Neumann Társaság helyét az információs társadalomban. Ehhez mi mindent megteszünk, együttműködő partnerek és kezdeményezők vagyunk, olyan ügyekben, amelyekben úgy gondoljuk, hogy nekünk kell kezdeményeznünk. Reméljük, lesznek, akik csatlakoznak hozzánk, illetve ahhoz az elkötelezett

törekvésünkhöz, hogy a digitális esélyegyenlőség program valódi eredményeket érjen el.

Amikor mi „milliósításról” beszélünk, úgy gondoljuk, nincs időnk arra, hogy ez tíz év alatt történjen meg. Annak az eredménye a biztos káosz lenne, miközben százötven-kétszáz milliárd forint utófinanszírozott, ellenőrzött, minőségbiztosított elköltetésével ezt a programot, a digitális írástudás országos elterjesztésének alapprogramját három év alatt garantáltan meg lehetne valósítani.”

Alföldi István

Vélemény

A 2. DE! konferencia margójára

Szerencsésnek érzem magam, hogy részt vehettem a 2. DE! konferencián. Az előzetesen elolvasott program alapján sok érdekes és tanulságos előadásra számítottam. Persze, az előadók személye alapján, ez nem is lehetett kétséges. A konferencia fontos és tanulságos tartalma – alapvetően – meg is felelt a várakozásaimnak.

Hangsúlyozni szeretném, hogy [...] még sok ilyen nivós konferencián szeretnék részt venni.

Mégis, az első negatív észrevételem arra vonatkozik, hogy a rendezvény nem konferencia volt a szó hagyományos értelmében, inkább egy továbbképző tanfolyamra hasonlított. Egy konferencián az előadók és a résztvevők között meg kell teremteni a nyíltszíni párbeszéd lehetőségét. Meggyőződésem, hogy a hallgatóság soraiból elhangzó fel-szólalások/kérdések többsége az előadók számára is érdekes. Mivel ilyesmire nem került sor, felmerül bennem a hallgatóság lebecsülésének lehetősége. Nagyon kíváncsi lettem volna a hallgatóság soraiban helyet foglaló sok kiváló szakember megnyilatkozására is. Szerintem ezt a nyilvános diszkussziót nem pótolhatja a kávészünetben lefolytatható beszélgetés. Részemről is, és bizonyára mások részéről is, lettek volna olyan kérdések/felvetések, amelyekre kapott/adott válaszok értékes módon egészít-

A közönség első sorában Csepeli György, Nyíró András és Gáspár Mátyás

hették volna ki a konferencia anyagát.

A fenti megjegyzésre adható kézenfekvő válasza, hogy az időkeret nem tette lehetővé a diszkussziót, felvetem, hogy esetleg kevesebb előadás szerepelhetett volna a programban. Nem beszélve arról, hogy volt olyan előadó, aki szinte csak felolvasta a vetített szövegét, ami úgy is meg fog jelenni a NJSZT honlapján. Egy másik lehetőség az előadások időtartamának lerövidítése.

Csalódást keltett a programban szereplő kerekasztal-beszélgetés is. Itt azt vártam, hogy az elhangzott előadások szerzői ülnek elől az asztalnál, és megkezdődik egy párbeszéd a hallgatóság, valamint az előadók között. Ezzel szemben öt új előadóval kerültünk

szembe, akik ugyancsak „kinyilatkoztatnak”, kitöltve ezzel a 90 percre tervezett kerekasztal-beszélgetés kétharmadát.

Údító kivételként említem meg *Alföldi Istvánt* és egy hallgatót, akik hozzászólásukkal megvalósították azt, amiről egy konferenciának szólnia kell.

A Vodafone cég szponzorálása és a Gellért Szálló patinás környezete nagyszerű körülményeket teremtett a NJSZT által szervezett, a társadalmunk számára nagyon fontos téma tárgyalását szolgáló rendezvény megtartására.

Bíró Gábor
(több évtizede NJSZT tag),
Pécs

Utóirat

Nem hozott áttörést a digitális írástudás társadalmasításának problémájában az „e-Magyarország, e-kormányzat – 2008” konferencia (Siófok, november 20–21.).

Az égetően fontos kérdésekre – a digitális írástudás terjesztésére tudvalévően rendelkezésre álló, még felhasználatlan források sorsára; a Net-rekész kormányzati program eredményére; a kormányzati tervekre a már meglévő országos programok és helyi kezdeményezések szinergiába hozásáról – a meghívott (szakma)-politikusok előadásukban maguktól nem tértek ki, az SMS-falon megjelenő, a közönség soraiból beérkező

kérdések megválaszolására pedig, fájdalom, nem volt idő.

Megtudhattuk viszont, hogy a problémák megoldásához „most készítjük a tanulmányt”, „új stratégia készül, amelyben ha nem szervesülnek fel (sic!) az egyes kezdeményezések, akkor a tortánk sem szélesül majd”. „Az egyik legnagyobb probléma, hogy az emberek nincsenek kellően motiválva, úgyhogy sürgősen tenni kell valamit ez ellen is.”

Mindez 2-4-6-8, sőt akár 10 éve is elhangozhatott volna (el is hangzott) – mint ahogyan mi is számos alkalommal elmondtuk, és le is írtuk mindahány (NITS, ÜMFT stb.) stratégiában, véleményben, konferencián és médiában, hogy tenni kell és mit kell

tenni – csak valahonnan mindig közbevágtott Pató Pál úr...

Mi kell vajon ahhoz, hogy a döntéshozók megértsék végre: van, él és eredményesen működik egy program, amelyre a digitális írástudás terjesztése – a helyi kezdeményezésekkel kiegészítve – alapozható, és hogy igenis elegendő 2–3 év ahhoz, hogy ezekkel megfelelően motivált milliókhoz jusson el – ne csak a szélessáv, hanem a használatához szükséges ismeretek is!

Amiben viszont már a konferencia előtt is mindenki egyetértett, azt a résztvevők is megerősítették: fontos, hogy az informatika és a távközlés egy kézben legyen.

(SzB)

Digitális Deficit

Az IT Business 2008. november 18-i számában azonos címmel Schopp Attila tollából megjelent írás alapján

Az információs társadalom megvalósításának csak első lépcsőfoka a digitális írástudás általánossá tétele. Az e téren tevékenykedő civilszervezetek és a vállalkozói szféra konkrét cselekvési programok helyett stratégiai iránymutatást és nem utolsósorban anyagi forrásokat vár a kormányzattól.

A digitális kultúrában az információs írástudás ugyanúgy csak a minimálisan szükséges készségek szintje, mint ahogy a hagyományos műveltségben az írni-olvasni-számolni tudás. Ha ebben problémák vannak, a piramist nem lehet tovább építeni – mondja Z. Karvalics László, a Szegedi Tudományegyetem docense.

Bár a digitális írástudás csak az alsó szint, itt is komoly hiányosságok mutatkoznak, dacára az eddigi erőfeszí-

téseknek. Éppen ezért nagyon fontos a tudás átadása, minden korosztálynak és rétegnek. A legkevesebb gond az iskoláskorúakkal van: ők egyrészt maguktól is érdeklődők, másrészt a digitális írástudás már az alapkészségek szintjén épült be az oktatásba, tehát a magyar közoktatásból elvileg nem jön ki úgy gyerek, hogy informatikai szempontból ne volna írástudó.

A felnőttképzési kezdeményezések sorából kiemelkedik a TITAN-program: ezt az informatikai ipar szereplői és civilszervezetek együtt indítják, hogy – kormányzati, illetve uniós forrásokat is felhasználva – szélesebb rétegekhez is eljuttassák az informatikai alaptudást. A TITAN három alprogramból áll, három különféle képzést nyújtva. Az „egyszerű” informatikai felhasználók vagy a számítógéppel még csak most ismerkedők oktatására tömeges – évente 200 ezer emberre kiterjedő – képzést kínál. A második alprogramban a kis- és középvállalkozások vezetői rétegének mutatják meg, hogy az informatika milyen

üzletfejlesztési, versenyképességi előnyöket rejt számukra.

Mindez szép, azonban a mai magyar helyzetet sajnos az jellemzi, hogy nagyon sok politikus, üzletember és más döntéshozó fejében él torz kép a digitális írástudásról – olyasvalami, amit a bulvármédia „pornó és bombarecept” hozzáállással közvetít a szélesebb rétegek felé. Éppen ezért óriási a felelősségük a pioniroknak, a korai adaptálóknak, figyelmeztet a társadalomkutató: a társadalomnak az a része, amelyik még nem ismeri mélységében ezt a kultúrát, nagyon fogékony a torz képekre. Ha pedig a digitális kultúrában (látszólag) jártas személyek rá is erősítenek ezekre a tévképzetekre, csak súlyosbodni fog a helyzet.

Egyeztetett programok

Bálint Ákos, a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) főigazgatója is elismeri, hogy az informatikai fejlesztési programok szétaprózottsága valós probléma, mert hiányzik az erőteljes fókusz. Az ennek kialakítására irányuló korábbi erőfeszítések (például egy kimondottan informatikai operatív program összeillesztése) viszont hiábavalónak bizonyultak, és ezt az elejtett fonalat rendkívül nehéz újra felvenni.

Ugyancsak igazat ad azoknak a véleményeknek, amelyek szerint a programokból hiányzik a folytonosság,

minden kormányzati periódusban valami újat akarnak alkotni a szereplők.

Azzal azonban korántsem ért egyet, hogy minden a kormányzaton, a politikusokon múljon. Jelenleg is véleményezés alatt állnak az NFÜ 2009–2010-re szóló akcióprogramjai, és ez korántsem szimbolikus egyeztetés. Most van itt az ideje annak, hogy a piac szereplői megfogalmazzák elvárásaikat, és jelezzék, ha a kormányzati erőfeszítések nem jó irányba mutatnak. „Az akcióprogramok kialakításában olyan egyeztetési mechanizmus működik az NFÜ-nél, ami egyébként egyáltalán nem jellemző a hazai kormányzati kezdeményezésekre” – tette hozzá.

Keresztesi János, az Informatikai Vállalkozások Szövetségének (IVSZ) elnöke abban látja a politikai elit felelősségét, hogy felismeri-e a digitális kultúrának az ország jövőjére gyakorolt fontosságát. Ha ez a felismerés megvan, ki kellene jelölniük a hosszú távú célokat, de a végrehajtást át kell adniuk a társadalom más szereplőinek. „Azt ugyanis be kell látni, hogy a túlburjánzott bürokrácia miatt az államigazgatás nem képes a konkrét programok hatékony végrehajtására, hiszen még a stratégiaalkotással sem

boldogul” – vonja le a következtetést az IVSZ elnöke.

Majd a civilek!

Erre a végrehajtó szerepre a civil-szervezeteket egyértelműen alkalmasnak tartja Keresztesi János. Ezek már most is szervezik, irányítják a programokat, ahogy az erejükből telik, és ha több erőforráshoz jutnának, valószínűleg még eredményesebbek lehetnének. „A társadalom egyes csoportjaival közvetlen kapcsolatban álló civilszervezetek tudják, hogy milyen programokra van szükség, milyen szereplőket kell megkeresni. Bízunk rá, hogy az informatikai műveltség megteremtését, majd mi megoldjuk” – teszi hozzá magabiztosan.

Ugyanezt a magabiztosságot osztja Dombi Gábor, az Informatikai Érdekegyeztető Fórum (Infórum) főtitkára. Szerinte sincs szükség központi kormányzati irányításra: az egymás mellett működő programok megfelelő finanszírozás mellett nagyon jól kiegészítik egymást; „nem gyengítik egymást, hanem más-más úton haladnak a közös cél felé” – mondja.

Csak részben ért egyet ezzel Alföldi István, az NJSZT ügyvezető igazgatója. A civilszervezetek szerinte is alkalmasak a vállalt feladatok teljesítésére, de a rengeteg kezdeményezés időnként már egymás rovására megy; a párhuzamosságok megszüntetésével egységesíteni kellene az erőfeszítéseket. A látszólagos pénzhiány szerinte abból is fakad, hogy az információs társadalom kiépítésére szánt kormányzati pénzek számtalan különböző intézménynél elszórva találhatók, és így sokkal kevésbé hatékonyan használhatók fel, mintha központosítva lennének.

Pedig – saját számításai szerint – 100–150 milliárd forintból meg lehetne oldani a digitális műveltségi piramis alapproblémáit: három év alatt milliós nagyságrendben lennének olyanok, akik értelmes és használható információs alaptudással és műveltséggel rendelkeznek.

Az NJSZT ügyvezetője fontosnak tartja megjegyezni, hogy a pénzt semmiképpen sem ellenőrizetlenül juttatná a civilszférának, hanem utófinanszírozással, állandó kontroll mellett csak olyan szervezeteknek adna, amelyek folyamatosan biztosítják működésük átláthatóságát.

Az ifjabb generáció is képviseltette magát

Bedő Árpád, NJSZT elnök és Pettkó András (balról jobbra) parlamenti képviselő

Kis pénzzel nagy eredmények

Különös jelentőségű a digitális esélyegyenlőség a fogyatékkal élő emberek számára – mondja Szuhaj Mihály, az Informatika a Látássérültekért Alapítvány vezetője. A fogyatékkal élők előtt szó szerint új világokat nyit meg egy speci-

ális eszközökkel felszerelt számítógép.

Ráadásul ezekhez nem is keltenek óriási befektetések. Egy példaértékű összefogás eredményeként hat regionális képzőközpont kapott olyan készülékeket, amelyekkel látás- és hallássérült emberek informatikai képzése oldható meg.

Azt is sikerült elérni, hogy ECDL

Start tananyag készüljön, és ingyenesen váljon elérhetővé a fogyatékkal élők számára, és már rendelkezésre áll egy kimondottan a látássérülteknek készített ingyenes Linux operációs rendszer is.

„És mindezekhez nem tíz- vagy százmilliókat kell befektetni, csupán néhány százezer, de legfeljebb egy-két millió forintot” – hangsúlyozza Szuhaj Mihály.

A digitális írástudástól a digitális műveltségig

Ha egy sakkozót vagy egy ultrarajongót megkérdeznénk arról, mekkora különbség van a játékszabályok pusztá ismerete és a valódi tudás között, válaszolhatna akár úgy is, hogy legalább akkora, mint a kezdő és a tapasztalt játékosok között.

Az olvasni tudás is olyan, mint a játékszabály. Belépést enged a betűk birodalmába, a minimális kód elsajátításával, de az, hogy erre a képességre milyen olvasmányok, miféle tartalmak és ezen keresztül milyen olvasói szokások épülnek rá, s hogy ki miként képes egyáltalán áttekinteni az olvasnivaló formájában megjelenő kulturális kínálatot, s abból mit és miért választ, egyre összetettebb kérdésekhez nyit utat.

Az írástudással ugyanígy állunk. A betűvetés képessége szorítkozhat elemi tartalmakra (a név alákanyarítása egy dokumentumon, feljegyzések a vásárlás előtt), de innen egészen magas szintű irodalmi vagy tudományos szövegek gyártásáig is „emelkedhet”, ahol egyre inkább a stílusban tükröződő műveltséganyag, és nem a betűk megformálásának mikéntje válik lényegessé.

Az utóbbi időben sokat használt és nagy magyarázó ereje miatt rendkívül népszerűvé lett „információs írástudás” (information literacy) kifejezést a számítógép- és internet-használathoz szükséges alapvető ismeretek gyűjtőelnevezéseként használjuk, és rajta tipikusan olyan eszközökkel való műveletvégző képességet értünk, mint a szövegszerkesztő, a táblázatkezelő, az operációs rendszer, a könyvtárak közti navigáció, fájlkezelés, böngészőhasználat, levelezőprogram, Webes keresés – de ide tartozik a mobiltelefon- és szórakoztatóelektronika-kezelési képesség is. Az információs írástudás megteremtése napjainkban részben pedagógiai kihívás (hiszen az iskolákban már tananyagként oktatják), részben a nemzeti információs társadalom stratégiák

egyik kiemelt területe: tömegesedésének hiánya versenyhátrányt eredményez, megteremtése az e-befogadási (e-inclusion) programok egyik legfőbb célja.

Az információs írástudás azonban nem azonos a jóval átfogóbb digitális műveltséggel, még ha annak fontos része is. S noha a társadalmak digitális felkészültségét (e-readiness) tükröző indikátorok sokféleképpen mérik az információs írástudás elterjedtségének mértékét, mára egyre kevésbé képesek valódi versenyképességi vizsgálatként működni. Az információs írástudás ugyanis mostanra sokkal gazdagabb és sokszínűbb lett, mint valaha, rengeteg más, a digitális platformon egyesülő írástudás-forma integrálásával. Másrészt jól láthatóan egyre fontosabbá válnak azok a tartalmak, amelyek a digitális műveltség piramisának „felsőbb”, kulturális dimenzióban értelmezhető tartományait értékelik fel. Ennek megfelelően kezdődött meg a fogalom kiterjesztése vízszintesen és függőlegesen is. A későbbi diskurzusok megalapozásának szándékával a fogalmi felhőnek erről az izgalmas gyarapodásáról igyekszem gyorsfényképet adni.

Az információs írástudás kibővített értelme

Elsőként négy olyan írástudás-formát mutatok be, lexikon-címszó szerűen, amelyek mindinkább részei a piramis vízszintesen terjeszkedő képességtalapatának. Ezek egyúttal – egy más terminológia szerint – „állampolgári kompetenciák” is. Nem minden állampolgári kompetencia tartozik ugyanakkor az információs írástudáshoz, ám ha az online platform integráló és problémamegoldó ereje tovább nő, akkor feltehetően újabb területek sodródhatnak ide (valószínű, hogy a jogi írástudás, a legal literacy lesz a következő „várományos”).

1. Vizuális írástudás (visual literacy, vagy röviden: visuacy)

John Debes 1969-ben megalkotott kifejezése a képi formában megjelenő információ megértésének, értelmezésének, felhasználásának képességét igyekszik lefedni, az olvasás

párjaként. A minket körülvevő ikonindex- és szimbólumkörnyezet ismeretének és felhasználásának formáit rejti magába, a valóságos fizikai terekben való tájékozódás-eligazodás képességétől (navigációs írástudás, navigation literacy, vagy röviden: navigacy) az absztrakt vagy virtuális terekben való eligazodás képességéig bezárólag. Korábban a legfontosabb offline komponens a térkép-információk olvasása, a természetben való tájékozódás és a köztéri jelzőkörnyezet (közlekedési táblák, pályaudvarok, repterek és nagy közintézmények tájékoztató táblái és jelezései) értő felhasználása volt. Azzal, ahogyan a térképek digitalizálódtak (közműtérképek, ingatlan-nyilvántartások, térkép-adatbázisok) vagy ahogy „mindent vitt” a Google Maps, a Google Earth és a Google Sky, s ahogyan a GPS-rendszerek a globális helymeghatározás forradalmát hozták (elsősorban a közlekedés-szervezésben, de gondoljunk akár a természetjárást a digitális platformmal hibridizáló geocaching-re), a vizuális írástudás mindinkább elválaszthatatlan az információs írástudástól.

2. Pénzügyi írástudás (financial literacy, vagy röviden: financy)

A pénzforgalomnak az elektronikus (internetes, mobil, ill. telefonos) csatornákra, az ATM-ek és az intelligens kártyák világába való kerülésével, az online kereskedelem megjelenésével, az egyre sokoldalúbb hálózati fizetési megoldások elterjedésével, az online adózással, az online könyveléssel, az online sportfogadással a pénzügyi tranzakcióképeség mindinkább nélkülözhetetlen írástudás-komponenssé válik. Ahogyan a „fizetési modul” a Web-világ egyes kikötőinek állandó darabja lett, úgy tapadt hozzá a pénzügyi írástudás, mindinkább elválaszthatatlanul a digitális műveltség piramisának aljához. Ne felejtjük el: a társadalmi befogadás szempontjából a legtöbb országban még rendkívül fontos a pénzügyi írástudás „elemi iskolájának” kijárása is, a pusztá számolástudás (numeracy), a pénzformák azonosításának, az alapműveleteknek, az átváltási kulcsoknak, a kereskede-

lemben a mennyiségarányoknak az ismerete – a szükséges kompetenciák kiépítése egyidejűleg zajlik a társadalom fizikai és online tereiben.

3. Részvételi írástudás (participative literacy, vagy röviden: participacy)

A közéletbe, a szűkebb és tágabb lakóterület, az ország dolgainak intézésébe, az erre vonatkozó döntések előkészítésébe és az ezekre vonatkozó eszmecserebe egyre többen kapcsolódnak be az interneten keresztül, a politikacsinálás – nemcsak választási időszakokban – egyre több arcával mutatja magát az interneten. „Digitális kori kormányzatnak” vagy Kormányzat 2.0-nak is szokás hívni az új minőséget, amelynek állampolgári oldalán a részvétel kultúrája áll: mennyire ismerem a vélemény-nyilvánítás csatornáit? Ha véleményt nyilvánítok, tisztában vagyok-e a „játékszabályokkal”? Hogyan kontrollálom a saját viselkedésemet és milyen módon cserélek nézetet másokkal? Hogyan érvelhetek megfelelő módon a saját álláspontom mellett, hogyan tudok szövetségeseket találni, mennyire sajátítottam el a vita kultúráját? Ne feledjük: a hálózati polgárok, a Netizenek az átlagnál tudatosabb, autonómabb politikafogyasztók és politikacsinálók, s ezirányú aktivitásuk mind nagyobb részét az interneten fejtik ki.

4. Inter-operábilis angol nyelvtudás (English proficiency)

A hálózati világ lingua franca-ja, az online világ egyetemes érintkezési nyelve az angol. Az angol nyelv ismerete nélkül elérhetetlen és fogyaszthatatlan a világháló tartalomtömegének legnagyobb része. Angol nyelvi jártasság hiányában szinte lehetetlen bekapcsolódni nemzetközi folyamatokba. A nemzetközi érintkezésből, a párbeszédéből, a döntés-előkészítésből kizárt Netizen másodrendű hálópolgár, menthetetlenül lokális marad a tájékozódása és az „akciós sugara”.

Az eképpen kiterjesztett tartalmú információs írástudás azonban ahogy korábban említettük – még mindig

csak a „földszintje” a digitális műveltségnek. Érdemes a magasabb emeletekre is egy pillantást vetni, mert egyre inkább ezek a területek lesznek a legforróbb versenyképeségi pontok.

A digitális műveltség piramisának közepe

A „játékszabályok” ismeretéből akkor lesz magasabb szintű tudás, amikor megindul az emelkedés a „használhatóság” nyers szintjétől a „magas szintű funkcionális használat” szintje felé. Amikor a mozgósított információs írástudás valamilyen fontos élethelyzetet (munka, kapcsolattartás, szabadidős tevékenység) támogat. Amikor a pusztán művelten felül színvonal, minőség és értéktudat társul a teljesítményhez.

A digitális műveltség fontos része a saját tevékenységre és annak környezetére vonatkozó reflektív tudás. Miért szükséges és jó az adott eszköz használata, milyen kockázatait, veszélyei vannak, mire kell ügyelni, miről kell tudni a használati szabályokon felül, milyen tágabb kontextusok része az adott tevékenység? Milyen általános kérdések hogyan aktualizálódnak az adott tevékenység során (például jelentkeznek-e adatvédelmi probléma, szemügyre kell-e venni digitális akadálymentesítés szempontjából, vet-e fel a szellemi tulajdonnal kapcsolatos gondokat, stb.). Mindehhez természetesen annak a közegnek az ismerete szükséges, amelyben a tevékenység zajlik: a digitális kultúra összetevőinek, híd-főállásainak, jelenségeinek, összefüggéseinek, fogalmainak valamiféle rendszere, amely részben afféle „kognitív térképként” szervezi a területre vonatkozó tudást, részben az egyéni döntések és cselekedetek megalapozásaként szolgál. Amikor digitális lényként cselekszünk, tevékenységünket azok a mintázatok és vélekedések határozzák meg, amelyek az adott dologról a fejünkben élnek. A „hogyan”-okra itt már ráborul a „miért”-ek átlátásának képessége. Ha hézagos, töredékes, pontatlan vagy előítéletes ismeretek birtokában alkotunk képet a hálózati kultúráról vagy annak egyes darabjairól, akkor döntéseink és cselekedeteink is ebből

nőnek ki, és jelentékeny mértékben tudják csökkenteni az adott tevékenység hatásfokát és értelmét. A távollágtartás, a reflexió a szüntelenül ébrentartott kritikai pozíció nélkülözhetetlen feltétele: azok az ismeretek, amelyek fényében az információs írástudás elnyeri az értelmét, a digitális műveltség „derékhadát” teszik ki.

A piramis csúcsa

Ahogy a „hagyományos” műveltségnek is van „legfelső tartománya”, úgy a digitális műveltség piramisának tetején is ismert dolgokat találunk.

A „csúcs” metaforája a digitális műveltség darabkáit egységes egésszé szervező, világkép-szintű szintetikus minőséget takar. Itt már a digitális korszak és kultúra egészére, az információs társadalomra mint erőterre vonatkozó ismeretek és értékek szötte válik fontossá és megragadhatóvá. A piramis tetején egy apró pontban találkozunk az emberiség helyzete és haladása, a globalizáció, a klíma-egyensúly, a társadalmi egyenlőtlenségek, a technológiai fejlődés kérdésköre az online kultúra probléma-univerzumával. A reflexió immár a civilizáció természetére és dinamikájára vonatkozik. Azt az identitást is, amellyel az egyes felhasználók a hálózati közösségekbe és tevékenységekbe vetik bele magukat, világképük és jövőképük határozza meg. Választásaik mögött az innen nyert értékek, erkölcsi parancsok és téziszszerű állítások (illetve az ezek keveredéséből származó következtetések) állnak.

A digitális műveltség elsajátítása döntően a mindennapi tevékenység közben zajlik. Az érintkezés kultúrájából, a megélt tapasztalatokból, a felmerült igényekből táplálkozik. Csak kis részben tanulható és tanítható, ellentétben a piramis alsó szintjét jelentő információs írástudás egyes elemivel. Talán ezért beszélünk róla sokkal kevesebbet. De talán éppen ezért ideje, hogy sokkal elmélyültebben kezdjünk el gondolkodni róla. Ha ez sikerül, a kívánt irányú beavatkozások tervezése is sokkal könnyebben fog majd menni.

40 éves a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság

Idén negyven éve jött létre a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság – a szakmai szervezet együtt változott az informatikával.

Megalakulásakor az NJSZT még a számítástechnikai guruk exkluzív gyülekezete volt: tagjai számos olyan dologgal foglalkoztak, amihez rajtuk kívül gyakorlatilag senki sem értett Magyarországon. Ezzel szemben ma az infokommunikáció úgyszólván mindenki számára elérhető.

„Negyven év során tehát hatalmas változások zajlottak le, és ezeket az NJSZT is követte” – mondja *Alföldi István*, aki a kezdetektől, egyetemista korától tagja, 1997 óta ügyvezető igazgatója a Neumann János Számítógép-tudományi Társaságnak.

A kezdetektől

„Jól tükrözik az ágazat és azzal együtt Társaságunk életében lezajlott változásokat a szervezeten belül megalakult, megszűnt vagy éppen újjáalakult szakosztályok. Az informatika oktatásával vagy a mesterséges intelligenciával foglalkozó szakmai közösség a kezdetektől működik, de például a képző vagy az e-learning-szakosztály, az Intelligens Kártya Fórum létrejötte az infokommunikációs ipar fejlődésének újabb stációihoz fűződik. Jellemző változás például, hogy míg a 90-es évek végéig kiemelkedő feladata volt a Társaságnak a nemzetközi konferenciákban való magyar részvétel szervezése-segítése, addig mára számos jelentős konferenciának éppenséggel a házigazdája az NJSZT.

Digitális esélyegyenlőségről sem esett szó a 70-es, 80-as években, hiszen sokaknak még telefonjuk sem volt, mára azonban az NJSZT neve

összefonódott a digitális esélyegyenlőséggel, amely magában foglalja a digitális írástudás terjesztését éppúgy, mint a többek között az idősek életminőségét is javítani célzó eVita programot.

„A Társaság tevékenységének eredményeképpen hazánk kimagasló eredményeket ért el az Európai Számítógép-használó Jogosítványt (ECDL) szerzők számát tekintve, a több száz szerződött vizsgaközponttal és több százezer emberrel foglalkozni azonban a korábbiaktól merőben eltérő működésmódot igényel” – emlékeztet egy újabb jelentős fordulóra az ügyvezető.

A jövőt befolyásolni

Mint minden hozzá hasonló szervezetnél, az NJSZT-nél is igen fontosak a nemzetközi együttműködések. A Társaság gyümölcsöző kapcsolatot ápol az IEEE-vel (Institute of Electrical and Electronics Engineers) és annak számítógép-tudományi társaságával, amely a világ legnagyobb informatikai szervezete (IEEE CS), részt vesz az IFIP (International Federation for Information Processing) és a CEPIS (Council of European Professional Informatics Societies) munkájában. Természetesen ennél

fontosabb a hazai társszervezetekkel (IVSZ, VISZ, Matisz, HTE, Inforum) való együttműködés.

A kezdetektől kiemelt feladatának tekinti a tehetséggondozást: az informatikai versenyekre és az informatikai diákolimpiákra való felkészítést, illetve ilyen versenyek hazai megrendezését. „Mindezekben túlmenően az NJSZT mindig is igyekezett proaktívan közreműködni az adott időszak informatikai stratégiájának kialakításában, abban azonban sajnálatos módon már kevésbé

tudtunk beleszólni, hogy az elkészült stratégiák hogyan valósuljanak meg, ha megvalósulnak egyáltalán” – fogalmaz *Alföldi István*.

Ötven felé

Negyven évvel ezelőtt a számítástechnika gyerekcipőben járt, ma pedig már történelme van. „Úgy gondoljuk, hogy ez a történelem bennünket kötelez, ezért kiemelten foglalkozunk az informatika történelmével.

Minden reményünk megvan arra, hogy az NJSZT ötvenedik születésnapjára az ötven év relikviái valódi múzeumban, valódi múzeumi körülmények között lesznek láthatók” – hangsúlyozta a ma még ideiglenes helyen megtekinthető szegedi gyűjtemény jövőjével kapcsolatban az ügyvezető.

A remélhetően 2011-re végleges helyére kerülő múzeumot a Neumann Társaság fogja üzemeltetni, híven elvéhez, amely szerint az NJSZT a múlt értékeit megőrizni, a jelenhez alkalmazkodni, a jövőt – lehetőségeihez képest – befolyásolni hivatott szervezet.

Kelenhegyi Péter
IT Business

2008. november 18.

A 40. éves
születésnap
csora alkalmából
köszöntőt mondott
Péceli Gábor,
Társaságunk
elnöke és Niko
Schlamberger,
a CEPIS elnöke,
majd Dömölki
Bálint elevenítette fel
az elmúlt négy

A 40 éves

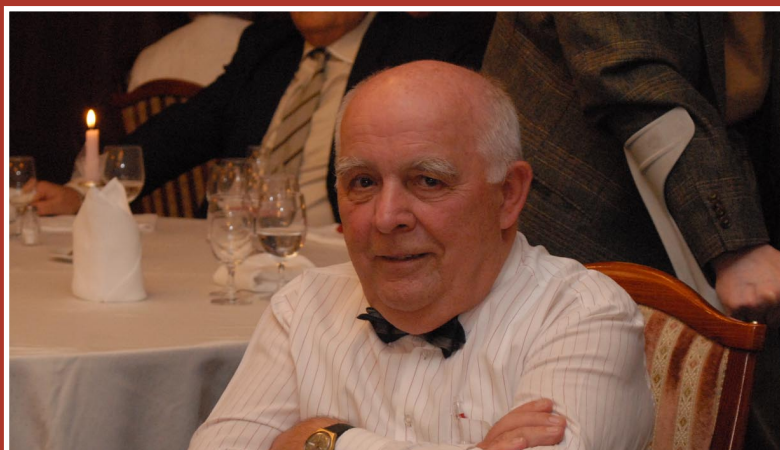
Még több kép
a www.njszt.hu
galériájában

évűtized emlékeit.
A vacsora nosztalgikus hangulatban, kellemes zeneszó mellett, régi barátok és kollégák társaságában telt el. Az est házigazdájája Alföldi István ügyvezető igazgató volt.

születésnapon

ECDL

Az ECDL Alapítvány támogatja az Európai Unió i2010 stratégiáját

148 ország, köztük természetesen Magyarország is képviseltette magát a nemzetközi ECDL Alapítvány éves nemzetközi Fórumán, Bécsben október 23–24-én.

A találkozó célja az i2010 stratégiai programot támogató cselekvési terv kidolgozása, illetve az ECDL/ICDL program új, frissített követelményrendszerének (Syllabus 5.0) hivatalos bejelentése volt. (A Syllabus 5.0 szerinti vizsgáztatás hazánkban 2009. február 1-től

lép életbe, az ehhez tartozó új, háromkötetes ECDL vizsgapéldatár már kapható a könyvesboltokban és Társaságunk ismert ECDL Irodájában.)

Az i2010 stratégia célkitűzései szerint az ECDL tagországoknak is célja az információs társadalom megerősítése, gazdasági növekedés és a foglalkoztatottság növelése, általában: a digitális esélyegyenlőség megteremtése annak érdekében, hogy az emberek mindannyian élni tudjanak a 21. század adta lehetőségekkel.

Kis hírek a nagyvilágból...

Az egyiptomi kormány és az ország egyetemének Rectori Tanácsa megállapodást kötött, amelynek értelmében Egyiptomban az **ECDL** (vagyis az **ICDL**) bizonyítvány nélkül mostantól senki nem kaphat diplomát.

Szintén Egyiptomban, a Hewlett-Packard 100.000 ember **ICDL** képzését biztosítja a kereskedelem, egészségügy és oktatás területéről.

Kambodzsában több tucat tanár vál-

alta, hogy **ICDL** bizonyítvánnyal a kezében tanárkollégáinak segít a számítógép-használat elsajátításában.

Magyarországon kívül Norvégia, Ausztria, Jordánia és az Egyesült Királyság is kiemelt figyelmet szentel az érzékszervi fogyatékkal élők **ECDL** képzésére. Jordániában elkészült az első (arab nyelvű) Braille-**ICDL** tananyag, az Egyesült Királyságban pedig az automata vizsgaszoftver jelnnyelven is elérhetővé teszi a vizsgakérdéseket. Hazánkban az NJSZT és a BMF NIK együttműködésében, az **ECDL** Alapítvány jóváhagyásával készül a prezentáció modul

kiváltó Képernyőolvasó és karakterfelismerő használatával kapcsolatos új **ECDL** modul.

Malájziában rövid távon 1 millió dollárt költ az állam kis- és középvállalkozások alkalmazottainak **ICDL** képzésére

Új-Zélandon egy nyugdíjas hölgy előbb **ICDL** bizonyítványt szerzett, majd autóbuszvezetői jogosítványt: a buszban, amellyel a kisebb és hátrányosabb helyzetű településeket járja, számítógéplabort rendezett be, hogy a buszt mozgó tanteremként használva segítse a tanulni vágyókat.

Verseny – futás

Az NJSZT ez évben is támogatta a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) Villamosmérnöki és Informatikai Kar 2008. évi TDK konferenciáját.

A konferencián 13 szekcióban 125 dolgozatot adtak elő a hallgatók. Ennek elkészítésében 161 szerző (hallgató) és 151 konzulens (oktató) működött közre. Az előadásokat közel 450 résztvevő kísérte figyelemmel.

A Neumann János Számítógéptudományi Társaság I. díját kapta:
Solt Illés

Biztonsági kiterjesztés mérésadatgyűjtő szenzorhálózati alkalmazáshoz című munkájáért.

A Neumann János Számítógéptudományi Társaság I. díját kapta kategóriájában

Barta Gábor, Petrik Péter Attila
MPEG PCR jittermentesítési megoldások című munkájukért.

A díjazott dolgozatok listája, valamint a dolgozatok egyoldalas összefoglalói
a <https://www.vik.bme.hu/tdk/> weblapon érhetők el.

Szakmai szervezeteink

Biztonságos e-útlevelet!

Egy holland hackercsapat a közel-múltban bebizonyította, hogy igenis sérülékenyek az e-útlevelek – pedig az Egyesült Államok, Kanada és az Európai Unió hatóságai az rfid-lapkákat is tartalmazó azonosító okmányokat tartják a lehető legbiztonságosabbnak.

A „The Hacker’s Choice” nevű holland brigád tagjai nem egyszerűen csak másolni tudják a már létező e-passportokat, hanem tetszőleges személynek tökéletesen hiteles(nek látszó) okmányokat tudnak készíteni. Ezt egy olyan hamis útlevelel bizonyították, amelyet Amszterdam repülőtérének ellenőrzőeszköze valódinak fogadott el. A passzus egy bizonyos Elvis Aaron Presley, 1935. január 8-án született amerikai állampolgár nevére volt kiállítva.

Második generáció

A sérülékenység miatt számos európai uniós ország készül arra, hogy átváltson második generációs elektronikus úti okmányokra. Ezt az indokolja, hogy a Közösség előírásai szerint 2009 júniusára az útlevelek-

nek már géppel olvasható biometrikus adatokat is kell tartalmazniuk, és meg kell felelniük a kiterjesztett hozzáférés-ellenőrzés (EAC) információbiztonsági szabványainak.

Az EAC-szabvány lehetővé teszi a kormányok számára, hogy erősebb, a chipen nehezebben megszemélyesíthető biometriát alkalmazzanak. Ilyen tipikusan az ujjlenyomat vagy az íriszkép. Ezek az e-útlevelek már titkosítva tartalmazzák a chipen szereplő adatokat, így még ha sikerülne is bűnözőknek adatmásolással megszemélyesíteniük egy chipet, annak tartalmához akkor sem férhetnek hozzá.

Testt és szimuláció

Az e-passport-technológia sérülékenységről megjelent hírek nemrégiben arra késztették az Európai Bizottságot, hogy Prágában teszteltesse: a második generációs elektronikus útlevelek megfelelnek-e az EAC biztonsági és átjárhatósági követelményeinek. Mindezen felül a teszt elsőként kísérelte meg igazolni az EAC PKI működését az Európai Unió tanúsítványpolitikájával összhangban, beleértve az EAC-tanúsítványok kétoldalú cseréjét is.

A 27 résztvevő ország közül 12 teljesítette a PKI-tesztet; négy ország pedig (köztük az Egyesült Királyság és Szlovénia) részt vett a PKI-tesztelésnek mind a négy fázisában, demonstrálva ezzel, hogy teljes körű rendszert hoztak létre. A tesztben az Entrust PKI-megoldását használták, amely hiba nélkül teljesítette feladatát.

Minthogy egyre több országban váltja fel elektronikus útlevelel a hagyományos, papír alapú úti passzust, a határörököknek is chipolvasóval felszerelt eszközöket kell bevetniük. Mindez új feladatok elé állítja mind a kibocsátó, mind az ellenőrző hatóságokat. A határátlépési elektronikus dokumentumok ellenőrzési rendszereinek tesztelésére fejlesztette ki a Smartware a Virtual-ePassport nevű termékét, amely alkalmas mindenfajta chip és logikai adatstruktúra viselkedésének szimulálására.

A Virtual-ePassport egy ICAO PKI modult tartalmaz, amely lehetővé teszi az e-útlevelel tartalmának dinamikus aláírását, továbbá támogatja az összes létező kriptográfiai eljárást (BAC, AA,

EAC, RSA, ECC stb.). Könnyen létrehozhatók a BSI TR-03105-5 szerint meghatározott tesztesetek, s a rendszer egyéb elektronikus dokumentum emulálására is képes.

A hazai helyzet

Hazánk kicsit hátrébb kullog. Nálunk 2006 óta bocsátanak ki chippel ellátott elektronikus útlevelet, ám a lapka csak azokat az adatokat tartalmazza, amelyek az útlevelelben vizuálisan is megvannak. Ehhez járul még egy biometrikus azonosító, a fénykép.

Az új generációs, azaz már a komolyabb biometrikus azonosításra képes chipek bevezetéséről szóló törvényjavaslatot a kormány már megtárgyalta, s lezajlott az ötpárti egyeztetés is. Jelenleg úgy látszik, a program végigfut a nyári határidőig. Ezentúl tehát már csak az új chippel ellátott úti okmányt adnak ki, s ezt fogadja majd el az Egyesült Államok is a vízummentes utazáshoz.

Mivel azonban a jelenlegi chipekre nem lehet újabb biometrikus adatot (jellemzően az ujjlenyomat-azonosításhoz kellő információkat) felvinni, szükséges a bordó útlevelel cseréje. Nem kell azonban újabb kiadástól tartania annak, aki mostanában vált meg két útleveletől; a törvénytervezet díjtalan cserét ígér.

Mártonffy Attila

Hasonló írások az **Intelligens Kártya Fórum** honlapján:
www.hscf.net található.

Elhunyt Mannhardt Endre

2008. november 4-én, életének 80. évében elhunyt Mannhardt Endre villamosmérnök, számítástechnikai szakember, az egykori SZKI főosztályvezetője.

Barátai, munkatársai szerint okos, csöndes, szerény, elkötelezett, hűséges, lojális, barátságos ember volt, aki soha nem törekedett az első sorba, de mindig ott volt, ahol a feladat várta.

Nyugodjék békében!

Rendezvény-soroló

A hardver- és szoftverpiac nem érzi a válságot

27. Systems 2008, München

A régi repülőtér helyén kialakított új vásárvárosban (MMI) rendezték 2008. október 21–24. között az informatika szakvásárát, mely a beruházási oldalról vizsgálta a szoftverek, hardverek üzemeltetését és biztonságát. Több mint 1000 kiállító, mintegy 30 országból. Több mint 40 000 vásárlátogató, akik zömében szakemberek. Öt hangárméretű csarnok adott otthont a kiállításnak és a rendezvényt kísérő szakmai fórumoknak, amelyeken mintegy 300 előadás hangzott el.

A kiállítás egyik szenzációja a mágneses USB csatlakozó bemutatkozása volt. Bár a különböző egységek számítógéphez csatlakoztatását korábban méret és kialakítás szerint jobban behatárolták („mit hová dughatunk”), az univerzális „portok” (USB) ezt a kötöttséget feloldották (bárhova lehet bármit), de csak egy

adott helyzetben, amit jobbára találni kell. Az erős mágnesekkel ellátott segédcsatlakozó ezt a pozicionálást is elvégzi helyettünk, és gyors, biztos kapcsolatot hoz létre: még erős rezgések esetén is stabil a kapcsolat. A gyártók ugyanis az autóiipari fejlesztést tették át a számítógépek világába.

A kiállítás idejében 12 konferenciát is tartottak, melyeken a témák ismert szakértői avattak be az újdonságok értékeibe, az ígéretes fejlődési irányokba.

Az első európai polgári navigációs műholdrendszer (Galileo-program) alkalmazás-pályázatainak idei ünnepélyes díjkiosztóját – immár hagyományosan – München belvárosában, a Rezidencián rendezték meg a vásár első napjának estéjén. Tavaly az a hír terjedt el, hogy Kína kiszállt a programból. Most azonban csatlakozott Taiwan és az USA egy-egy kutatóközponttal. Most először fórumot is rendeztek a B1 csarnokban. Kár, hogy mi, magyarok és az egész keleti blokk kimaradtunk ebből az érdekes és hasznos témából.

Tavaly 89 országból, kétezer résztvevője volt a konferenciáknak idén sem lehettek kevesebben. Rendkívül népszerűek ezek a konferenciák, a részvételi költségek szinte egyáltalán nem befolyásolják az érdeklődést.

A BITCOM sajtótájékoztatóján közvélemény-kutatási adatokra támaszkodva elhangzott, hogy a hardver-szoftver piac egyelőre nem érzi a bankok válságát.

A kiállítás egyik szenzációja a mágneses USB csatlakozó

Sok szó esett több fórumon is a „zöld informatikáról”. Értelmezési és értékelési szabályokat állítottak fel, melyek együttes teljesítése adja a minősítést. Elsősorban a szerverparkok korszerűsítésétől várják a jelentős energiamegtakarítást, ami már a megtérülésnél is jelentős tétel.

A robosztus elektroncsöves monitorokat is lecserélik kisebb fogyasztásúakra. Másutt – úgy tűnt, hogy tréfára vették a dolgot – cserépes virágokat telepítettek a szerver-szekrénybe. Ez csak jobban felhívta a figyelmet a vízhűtéses megoldásra, ami komoly vetélytársa lehet az általánosan elterjedt levegő-klimatizálásnak.

gyulai

Ontosz Klub

Szeretettel várunk minden érdeklődőt az Ontosz-klub következő, 8. előadásán 2009. január 21-én, szerdán 16:00 órakor.: a BME MOKK, Bp., Stoczek u. 2., St. ép. 207. sz. **Előadó: Szóts Miklós (ALL).** **Téma:** Interfész-generálás felhasználóknak.

Kivonat: Az ontológiák felhasználásának egyik akadálya, hogy sokszor olyanoknak kell használniuk ezeket a formalizmusokat, akik nem ismerik az ontológia leíró nyelveit, s nem is akarják megtanulni ezeket.

Az ilyen – saját területükön szakértő – felhasználók számára olyan inter-

fésztt kell készíteni, amelyen korlátozott módon szerkeszthetik ontológiájukat.

Bemutatunk egy módszert, amelynek segítségével adott felhasználói követelményekhez és ontológiákhoz generálható ilyen interfész.

Az előadássorozatot az NJSZT Mesterséges Intelligencia szakmai közössége, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem érintett Tanszékei és a W3C Magyar Iroda rendezi.

Szeredi Péter

Levelezőlistánk:

<https://kelt.mokk.bme.hu/lists/mailman/listinfo/ontosz>

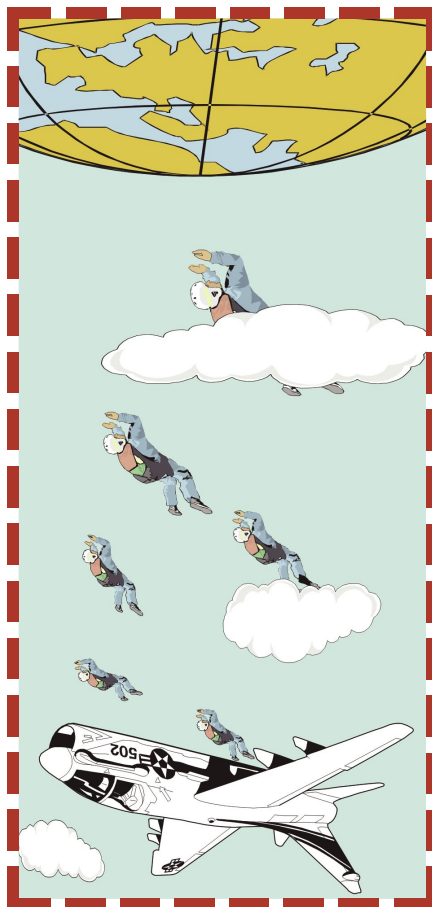
A NETWORKSHOP 2009 konferencia

2009. április 15 – 17. között a Szegedi Egyetem Tanulmányi és Információs Központjában kerül megrendezésre.

Az előadáskivonatok beadási határideje: 2009. január 22.

www.nws.niif.hu

www.conf4tour.mtesz.hu/nws2009

Légy hű magadhoz! Egész életedet vele kell leélned.

Ne vezess túl gyorsan, mert még le-
marad az órangyalod.

Óriási ötletem volt reggel, de nem
tetszett.

Az egy púpú tevét az különbözőzeti
meg a kétpúpútól, aki akarja.

Örökké akarok élni. Eddig sikerült.

Amnyira tettekesz vagyok, hogy a
nevem valójában ige kellene, hogy
legyen.

Szavaz a hejjesírók pártjára!

Ha a szüleidnek nincs gyereke, nagy
valószínűséggel neked sem lesz.

Több ezer telefonszámot tudok fej-
ből, csak azt nem tudom, hogy me-
lyik kié.

Ha döntened kell, az is döntés,
ha úgy döntesz, hogy nem dön-
tesz.

Kicsi a bors, de tényleg.

Ma kezdődik életem hátralévő része.

Ne makacsodj! Forogj együtt a
földdel!

A földön nincs értelmes élet, én is

csak beugrottam.

Vannak olyan zebra, akik a rás mö-
gé is beállnak, hogy fehér lónak lá-
sák őket.

Sajnos az üzenetörgőztő elromlott. Itt
az ember beszél.

Aki utoljára nevet, annak lassú a fel-
fogása.

Az optimista nem fékez a zsákutcában.

Ha te mondd, és úgy van, akkor va-
lósín.

Bocsanat, hogy élek. Többet nem for-
dul elő.

Nem a szemem nagy, a fejem kicsi.

Úgy érzem teljesen normális vagyok
és a hangok is ezt mondják.

Szia, te is ezen a vonaton utazol?

Piroska ment az erdőben és egyszer
felkiáltott: Cica!

Ketten jönnek ki az erdőből. Az
egyik futva, a másik a medve.

Sosem késő leszokni a dohányzás-
ról, ezért én még várok egy picit.

Ami ma elhalaszthat, azt ne ha-
laszd holnapra!

Tévedni embert dolog, de másra
kenni még emberibb.

Mi lesz, ha te ARA leszel én meg
ERRE kereslek...?

A nő férfi nélkül olyan, mint a hal
bicikli nélkül.

A hangszínt hanglétárról festik a
hangfalra.

Kerüld a másnaposságot, maradj ré-
szeg!

Nehéz elhinni valakiről, hogy igazat
mond, ha mi az ő helyében hazud-
nánk.

A minőség és a mennyiség nem szá-
mit, csak sok legyen és jó!

Végre tudom hány csillag van az
égen! Rengeteg.

Azért alakult ki az emberiség, mert
sokkal könnyebb volt lejönni a fáról,
mint fennmaradni.

Inkább csináld holnap! Ma már ele-
get hibáztál.

A valóság azoknak való, akik nem
bírnák a kabítószert.

Nincs megoldhatatlan probléma,
csak túl rövid az élet.

A kaktusz is azért sir, mert soha sem
simogatják.

Erdekes arca van. Erdekes, hogy ez
egy arc.

Öngyilkossági ügyekben csak olya-
noktól fogadok el tanácsot, akiknek
már sikerült.

A jó izlés a rossz izlés egyik formája.

Nem tudtam, hogy lehetetlen, ezért
megcsináltam.

Üres fejjel meg lehet élni, de üres
gyomorral nem.

A világnak több szénre zsenire lenne
szüksége. Olyan kevesen maradtunk.

Még hogy az úszástól jó alakod lesz!
Nézd meg a bálnákat!

Ha ellenségeid lőtávolságon belül
vannak, akkor te is.

Mindig van két lehetőség. Vagy nincs.

2009. február 1-jétől új ECDL vizsgapéldatár

frissített követelményrendszer szerint, 3 kötetben

Decembertől a könyvesboltokban és az ECDL Irodában!

Már kapható!

a könyvesboltokban és az ECDL Irodában

Ára: 2990 Ft/kötet